

JA
DUŻY

Joanna Machowska

Gramatyka? Dlaczego nie?!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A1

ONI

Gramatyka? Dlaczego nie?!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A1

JĘZYK POLSKI DLA CUDZOZIEMCÓW

**SERIA POD REDAKCJĄ
WŁADYSŁAWA MIODUNKI**

**KATEDRA JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO
UNIwersytetu Jagiellońskiego**

Joanna Machowska

Gramatyka? Dlaczego nie?!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A1

poziom

A1

Kraków

© Copyright by Joanna Machowska and Towarzystwo Autorów
i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2010

ISBN 97883-242-1473-0

TAiWPN UNIVERSITAS

Tłumaczenie na język angielski
Magdalena Buchta

Tłumaczenie na język niemiecki
Jan Szurmant

Tłumaczenie na język rosyjski
Sergiy Tyupa

Tłumaczenie na język hiszpański
Anna Jankowska

Redakcja
H.A. Gruszka

Rysunki
Kamila Gawłowska
www.kamilagawlowska.pl

Projekt okładki i stron tytułowych
Sepielak

dla mojego Taty

Spis treści

Od redaktora serii	9
Wstęp	11
Preface	13
Einleitung	15
Предисловие	18
Introducción	20
I. Odmiana rzeczownika, przymiotnika i zaimka osobowego	
<i>To jest pan Jan Kowalski.</i> Mianownik liczby pojedynczej	25
<i>Nie lubię siostry Michała!</i> Dopełniacz liczby pojedynczej	38
<i>Mam brata i siostrę.</i> Biernik liczby pojedynczej	51
<i>Kim jesteś?</i> Narzędnik liczby pojedynczej i mnogiej	63
<i>Studiuję w Krakowie.</i> Miejsownik liczby pojedynczej i mnogiej	84
<i>To są inteligentne studentki.</i> Mianownik i biernik liczby mnogiej rodzaju niemęskoosobowego	95
<i>Ojej, nic nie pamiętam!</i> Ćwiczenia powtórzeniowe. Rzeczownik i przymiotnik	104
II. <i>Moje czy twoje?</i> Zaimek	115
III. Odmiana czasownika	
<i>Wiem, umiem, znam.</i> Czas teraźniejszy	125
<i>Uczyłem się całą noc!</i> Czas przeszły	143
<i>Będę się uśmiechać.</i> Czas przyszły	155
<i>Uczę się języka polskiego, ale jeszcze się nie nauczyłem.</i> Aspekt dokonany i niedokonany w czasie przeszłym	161
<i>Jutro zrobię zadanie domowe!</i> Aspekt dokonany i niedokonany w czasie przyszłym	171
<i>Ojej, nic nie pamiętam!</i> Ćwiczenia powtórzeniowe. Czasownik	177
IV. <i>Dobrze się czujesz?</i> Przysłówek	187
V. <i>Sklep jest obok kina, za apteką.</i> Przyimek	195
VI. <i>To już wiesz!</i> Ćwiczenia gramatyczne i nie tylko	205
Klucz do zadań	227

W serii *Język polski dla cudzoziemców* istnieje kilka zbiorów ćwiczeń zagadnień gramatycznych, ale są one przeznaczone dla poziomów średniego (zwykle B2) i zaawansowanego (C1, C2). Mowa tu o takich zbiorach ćwiczeń, jak: *Przygoda z gramatyką. Fleksja i słotwórstwo imion. Ćwiczenia funkcjonalno-gramatyczne dla cudzoziemców* Józefa Pyzika, *Iść czy jechać? Ćwiczenia gramatyczno-semantyczne z czasownikami ruchu* Józefa Pyzika, *Czas na czasownik. Ćwiczenia gramatyczne z języka polskiego* Piotra Garncarka, *Liczebnik też się liczy! Gramatyka liczebnika z ćwiczeniami* Stanisława Mędaaka, czy wreszcie *Co z czym? Ćwiczenia składniowe dla grup zaawansowanych* Stanisława Mędaaka. W zasadzie tylko *Słowa i słówka. Podręcznik do nauczania słownictwa i gramatyki dla początkujących* Magdaleny Szalc-Mays i Elżbiety Rybickiej jest przeznaczony dla poziomów europejskich A1 i A2.

Już z tego przeglądu wynika, że nowy zbiór ćwiczeń gramatycznych dla początkujących, zwłaszcza dla poziomu A1, jest pilnie potrzebny. Taki zbiór powinien się ukazać w serii *Język polski dla cudzoziemców* tym bardziej, że wspomniany podręcznik *Słowa i słówka...* został przygotowany kilkanaście lat temu, a w serii funkcjonuje już ponad siedem lat, czyli dłużej niż proces certyfikacji języka polskiego jako obcego zapoczątkowany w roku 2004. Ponieważ w roku 2009 Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego opracowała propozycje standardów wymagań egzaminacyjnych i propozycje egzaminów certyfikacyjnych dla wszystkich poziomów europejskich – także poziomów A1, A2 i C1, na których dotąd nie przeprowadzano egzaminów certyfikacyjnych – powinny ukazać się nowe pomoce dydaktyczne do nauczania cudzoziemców języka polskiego dostosowane do tych standardów. Warto przy tym pamiętać, że standardy zaczną oficjalnie obowiązywać dopiero po opublikowaniu właściwego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w *Dzienniku Ustaw RP* (dotychczas obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 15 października 2003 roku w sprawie egzaminów języka polskiego jako obcego).

Kwestia miejsca gramatyki w nauczaniu języka polskiego jako obcego musi zostać podjęta na nowo, gdyż po okresie dominacji programów gramatycznych w nauczaniu cudzoziemców polszczyzny nastąpiła wyraźna dominacja programów komunikacyjnych, w których nauczanie gramatyki jest nie tylko podporządkowane komunikacji, ale nawet traktowane jako zbędny balast przez autorów nieznających wystarczająco dobrze zagadnień gramatycznych, które powinny zostać przyswojone na poszczególnych poziomach nauczania. Taka sytuacja musi niepokoić, zważywszy na fakt, że wciąż brak dobrych gramatyk dydaktycznych polszczyzny napisanych w językach najczęściej używanych przez zainteresowanych cudzoziemców, nie mówiąc już o nowoczesnych zestawach ćwiczeń gramatycznych, zwłaszcza dla poziomów najniższych, czyli A1, A2 i B1.

Publikowany zbiór ćwiczeń gramatycznych dla poziomu A1 zatytułowany *Gramatyka? Dlaczego nie?! Joanny Machowskiej* stanowi próbę zaspokojenia zapotrzebowania na

nowoczesny zbiór ćwiczeń tego typu. Już dziś można powiedzieć, że autorka kończy opracowywanie podobnego zbioru ćwiczeń dla poziomu A2. Co więcej, uczestniczy ona w pracach zespołu autorów przygotowującego nowe podręczniki kursowe do nauczania języka polskiego jako obcego na poziomach A1 i A2. Cechą wyróżniającą tego projektu, realizowanego pod moim kierownictwem przez pracowników Katedry Języka Polskiego jako Obcego UJ, jest zamiar przygotowania pierwszego w Polsce podręcznika opartego na podejściu zadaniowym, któremu wiele uwagi w ostatnich latach poświęciła dr Iwona Janowska, przygotowująca do publikacji monografię *Podejście zadaniowe w nauczaniu i uczeniu się języków obcych (na przykładzie języka polskiego jako obcego)*.

Pracując nad zbiorem ćwiczeń dla początkujących, Joanna Machowska wykorzystywała swe bogate doświadczenie w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego jako obcego. Machowska, absolwentka filologii polskiej UJ, rozpoczęła pracę w Instytucie Badań Polonijnych w 1993 roku. Tu zajmowała się prowadzeniem zajęć językowych na różnych poziomach, szczególnie chętnie pracując z początkującymi – zarówno na kursach rocznych, jak i w szkole letniej UJ. Od 2005 roku – już w Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ – prowadzi zajęcia na studiach magisterskich dla studentów polskich, specjalizujących się w nauczaniu polszczyzny jako języka obcego i drugiego. Równocześnie koordynuje kursy języka polskiego jako obcego dla cudzoziemców biorących udział w programie Erasmus. Ponadto uczestniczyła w realizacji kilku projektów realizowanych w Katedrze Języka Polskiego jako Obcego UJ, m.in. była współautorką ćwiczeń gramatycznych i leksykalnych do telewizyjnego programu *Profesor Smok i przyjaciele*, emitowanego w TV Polonia w latach 2007–2008.

Mam nadzieję, że zbiór ćwiczeń gramatycznych *Gramatyka? Dlaczego nie?!* Joanny Machowskiej okaże się pomocą przydatną w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego na poziomie A1.

Prof. dr hab. Władysław T. Miodunka
Redaktor serii

Kraków, marzec 2010

Wstęp

Zbiór ćwiczeń *Gramatyka? Dlaczego nie?!* jest przeznaczony dla studentów będących na poziomie A1, a więc tych, którzy są na początku nauki języka polskiego.

Od zbiorów ćwiczeń gramatycznych obecnych na naszym rynku różni się on tym, że bardzo dokładnie określa grupę osób, do której jest kierowany. Do tej pory zbiory ćwiczeń zwykle były adresowane do tzw. studenta początkującego lub rozpoczynającego naukę języka. Były to określenia dość nieprecyzyjne, bowiem we współczesnych opisach kompetencji językowych nie mówimy już o poziomie początkującym, wyszczególniamy natomiast poziomy: A1, zwany także elementarnym, A2, zwany wstępnym, itd.

Poziomy te bardzo ściśle zostały opisane w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego, dlatego dobrze wiadomo, co uczący się na danym poziomie powinien umieć zarówno w zakresie sprawności (czytanie, słuchanie, pisanie, mówienie), jak i podsystemów językowych (gramatyka, słownictwo).

Od 2004 roku obcokrajowcy mogą zdawać państwowy egzamin certyfikacyjny z języka polskiego na poziomie B1, B2 i C2. Obecnie w przygotowaniu są testy certyfikacyjne na pozostałe poziomy: A1, A2 i C1. Dlatego zespół pracujący przy certyfikacji musiał opracować szczegółowe wymagania na te właśnie poziomy.

Ponadto od dłuższego już czasu zespół Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ – do którego i ja należę – pod kierunkiem profesora Władysława Miodunki przygotowuje programy nauczania języka polskiego jako obcego na wszystkich poziomach zaawansowania.

Pisząc zbiór ćwiczeń, dostosowywałam go zarówno do powstających w naszym Centrum programów, jak i do wymagań certyfikacyjnych na poziomie A1. Pomogło mi w jego opracowaniu także moje wieloletnie doświadczenie w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego na poziomie A1.

Pomysł przygotowania ćwiczeń towarzyszył mi bowiem już od dawna i część zadań to zadania, które układałam dla kolejnych grup moich studentów.

Od lat ucząc gramatyki na poziomach niższych i starając się to robić w taki sposób, by nie była ona bezsensownym pamięciowym opanowywaniem kolejnych końcówek i form, ale wspaniałą zabawą z bardzo wyraźnie zaznaczonym celem, wielokrotnie odczuwałam brak ćwiczeń, które pozwoliłyby lepiej uczyć i utrwalać nowo poznawane formy.

Chociaż tzw. ćwiczenia automatyzujące są odbierane jako śmiertelnie nudne, wcale takie być nie muszą. Oczywiście trudno z nich wszystkich zrobić zadania niezwykle kreatywne i ekscytujące, ale mogą być one interesujące i zabawne. Dlatego też w moim zbiorze znalazło się m.in. dużo rysunków, które zapobiegają nużącej schematyczności i są dużą pomocą dla osób z pamięcią wzrokową.

Z drugiej strony nie można nauczyć się gramatyki bez ćwiczeń automatyzujących, bo jak wszyscy nauczyciele wiedzą, uczenie się gramatyki wymaga żmudnej i ciężkiej pracy. Jednak

gdy student ma przed sobą cel i wie, że nauczenie się nowych końcówek i zapamiętanie kilku reguł pozwoli mu powiedzieć nowe rzeczy i poradzić sobie w wielu sytuacjach, nauka gramatyki staje się jedynie etapem na drodze do sukcesu, jakim jest opanowanie języka.

Ćwiczenia, które przekazuję w ręce nauczycieli i studentów, mogą być pomocą dla nauczyciela w trakcie zajęć, by utrwalić zagadnienia, które studentom mogą sprawiać problem; mogą służyć jako ćwiczenia, które studenci wykonują w domu; mogą być wreszcie pomocą wyłącznie dla samego studenta. Ćwiczenia posiadają bowiem klucz; nauczyciel do sprawdzenia ich nie jest więc konieczny. Mogą być one wykorzystywane przez studentów uczących się na rozmaitych kursach w celu poprawienia swoich umiejętności gramatycznych, ale stanowią też zbiór dla tych, którzy chcieliby zdawać egzamin certyfikacyjny. Studenci uczący się z innych podręczników, rozwiązując ćwiczenia z tego zbioru, mogą sprawdzić, co już umieją, a czego jeszcze nie.

Gramatyka? Dlaczego nie?! składa się z siedemnastu rozdziałów. Zagadnienia pokrywają się z wymaganiami certyfikacyjnymi i założeniami programów opracowanych w Centrum. Nie ma więc wśród nich ani celownika, ani dopełniacza liczby mnogiej, ani trybu rozkazującego i wielu innych zagadnień gramatycznych. Nie ma, ponieważ nie znajdują się one w programie przeznaczonym dla poziomu A1.

Także nieznane formy są bardzo ograniczone w tekstach ćwiczeń, tak by były one zrozumiałe dla uczącego się. Również słownictwo pochodzi z katalogu tematycznego przeznaczonego na poziom A1. Ma to, moim zdaniem, dużą zaletę; często bowiem zdarzało mi się znajdować ćwiczenia, w których problem gramatyczny był bardzo łatwy i wspaniale nadawał się do utrwalenia go na poziomie A1, ale słownictwo było zbyt trudne i zdecydowanie wykraczało poza ten poziom. Bywało też, że w tym samym ćwiczeniu niektóre zdania były bardzo łatwe, inne zbyt trudne. Takich sytuacji starałam się w tym zbiorze unikać, aby nie zmuszać nauczyciela do wybierania niektórych tylko zdań z ćwiczenia, co powodowałoby zmniejszenie materiału, na którym ćwiczy się konkretne zagadnienie.

Słownictwo jest więc bardzo proste; takie, by student na poziomie A1 bez problemów sobie z nim radził.

Polecenia do ćwiczeń zapisane są wyłącznie w języku polskim, ale każde ćwiczenie zaczyna się od przykładu, dzięki któremu student powinien się z łatwością zorientować, w jaki sposób dane zadanie wykonać.

Z nomenklatury łacińskiej używam tylko nazw rodzajów: *masculinum*, *femininum* i *neutrum*, co jest niezbędne zwłaszcza w ćwiczeniach dotyczących podziału na rodzaje, a także pomagających w opanowaniu czasu przeszłego i przyszłego.

Specjalne podziękowania chciałam złożyć Panu Profesorowi Władysławowi Mioduncie, który udzielił mi wielu cennych porad i wskazówek oraz przeglądał cierpliwie pierwsze wersje tego zbioru. Był także osobą, która mnie zdopingowała i zmotywowała do opracowania tej książki, co zapobiegło leżeniu wielu ćwiczeń w szufladach przez kolejne lata.

Dziękuję też moim studentkom ze studiów magisterskich: Ninie Labosze, Kindze Kuchcie, Magdalenie Płachcie i Ewie Woźniczce, z którymi prowadziłam zajęcia, a które udostępniły mi przygotowane przez siebie konspekty lekcji. Niektóre ciekawe ćwiczenia pochodzą z ich prac.

Joanna Machowska

Preface

Gramatyka? Dlaczego nie?! is a workbook directed to A1 students, i.e. those who have just begun learning Polish.

It differs from other workbooks available on the Polish market in that it specifies very precisely its addressee. So far, the textbooks published have been aimed at „beginners” or „elementary students”. However, these descriptions are quite imprecise, since currently language competences are described according to a definite scale with levels such as A1, also called „Breakthrough”; A2, also called „Waystage”, etc.

These levels have been thoroughly defined in CEFR (Common European Framework of Reference for Languages), which clearly specifies what a given learner at a given level is supposed to know, both when it comes to language skills (reading, listening, writing and speaking) and the particular subsystems of language (grammar, vocabulary).

Since 2004 foreigners can take the national certificate exam in Polish on levels B1, B2 and C2. The A1, A2 and C1 exams are currently in preparation. The team of scholars responsible for the exams faced a task to formulate detailed requirements for these levels.

What is more, for some time now, the Jagiellonian University Center for Polish Language and Culture in the World has been developing teaching curricula for teaching Polish as a foreign language on all levels.

Working on this textbook, I have tried to make it conform to the curriculum of the Centre, as well as to the A1 certificate exam requirements. I have also drawn on my considerable experience gained as an A1 teacher of Polish to foreign students.

The idea to write a workbook developed quite a long time ago and part of the exercises in it were originally teaching materials developed by me for the purposes of class instruction.

Having taught Polish grammar to lower-level foreign students for many years and trying to do that in a way that would make grammar something more than just a mechanical drill devoid of thought – trying to make it a rewarding pursuit leading to a clearly defined goal, I have lacked practice materials which would let me more efficiently teach, revise and consolidate new forms.

Even though drilling is usually considered infinitely boring, it does not have to be so. Of course, it is impossible to turn all these exercises into something thoroughly exciting and imaginative, but they still can be quite interesting and enjoyable. For example, by including quite a large number of illustrations I hope that they will offset the monotony of rules and formulas and will prove a valuable help for eye-readers.

On the other hand, mastering grammar is not possible without drills, since, as all teachers know, learning grammar requires a lot of time and effort. And yet, when a student sees a clearly defined goal before him or her and realizes that learning inflections and memorizing

rules will let him or her say new things and deal with new situations, grammar becomes just another step on the way to success – which mastering the foreign language definitely is.

This collection of grammar practice exercises can be used not only by teachers in class or as homework, but also by students on their own, as the book is provided with a key for self-correction. It may be used by students who take part in various types of courses and who want to improve their grammar skills – not only by those who want to pass a certificate exam. While using other textbooks, they can simultaneously do these exercises to revise their skills and find out what they need to practice yet.

Gramatyka? Dlaczego nie?! consists of seventeen chapters; three of them are revision chapters and the remaining fourteen focus on particular grammar problems that should be covered by an A1 student. The problems correspond to the certificate requirements and to curriculum specifications of the Center. That is why they do not include the Dative case, the plural Genitive, the imperative and other topics which do not belong to A1 level.

The use of unfamiliar forms has been limited, and those that remain should be readily understood by the student; vocabulary falls within the thematic range of A1 level. I consider this a big advantage: I have often come across exercises which concerned a very simple grammatical problem, perfectly suitable for A1 level, but the vocabulary was too difficult. Frequently, within a single exercise, some sentences were very easy, while others too complicated. I avoided such practices in my book, as they make the teacher select only the easier sentences, reducing the material on which a given problem is presented.

The vocabulary is thus very simple, so that the A1 student can deal with it without difficulties.

Instructions have been formulated in Polish only, but each exercise is introduced by an example, so that the student should know immediately what should be done.

From Latin terminology I have used only gender terms (*masculinum, femininum, neutrum*), which are indispensable, especially for exercises concerning gender, as well as past and future tenses.

I would like to give my special thanks to Professor Władysław Miodunka, who kindly shared valuable advice with me and patiently read the drafts. He was also the person who motivated me to actually write this book, which saved my collection of grammar practice exercises from staying in the drawer for years to come.

I would also like to thank my MA students: Nina Labocha, Kinga Kuchta, Magdalena Płachta and Ewa Woźniczka, who ran classes with me and let me use their lesson plans. Some of very engaging exercises come from their materials.

Joanna Machowska

Einleitung

Die Aufgabensammlung namens *Gramatyka? Dlaczego nie?!* ist gedacht für Lernende auf dem Sprachniveau A1 des Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmens GER, also für diejenigen, die mit dem Erlernen der polnischen Sprache seit kurzer Zeit begonnen haben. Von den auf unserem Markt vorhandenen Sammlungen von Grammatikübungen unterscheidet sie sich insofern, dass sie die für sie gedachte Personengruppe besonders deutlich herausstellt. Bis zu diesem Zeitpunkt waren Aufgabensammlungen üblicherweise an sogenannte Anfänger oder Beginner gerichtet. Diese Bezeichnungen waren allerdings nicht ausreichend präzise, denn in zeitgemäßen Beschreibungen der Fremdsprachenkompetenz wird nicht von Anfängerstufen gesprochen, sondern das Sprachniveau genauer spezifiziert: die Elementare Sprachverwendung von Anfängern beispielsweise ist unterteilt in A1 und A2 usw.

Diese Sprachniveaus wurden sehr genau im Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen GER beschrieben, daher ist gut geschildert, was Lernende eines gegebenen Sprachniveaus können sollten, und zwar sowohl hinsichtlich der Fertigkeiten (Leseverstehen, Hörverstehen, Schreiben, Sprechen), als auch hinsichtlich der sprachlichen Unterkategorien (Grammatik, Wortschatz).

Seit 2004 können Ausländer staatliche Zertifikatsprüfungen in polnischer Sprache auf den Sprachniveaus B1, B2 und C2 ablegen. Gegenwärtig sind Zertifikatsprüfungen auf den Sprachniveaus A1, A2 und C1 in Vorbereitung. Deswegen ergibt sich für die die Zertifikate ausarbeitende Arbeitsgemeinschaft die Verpflichtung, für eben diese Sprachniveaus bestimmte Anforderungen herauszuarbeiten.

Darüberhinaus erarbeitet die Arbeitsgemeinschaft des Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie (Zentrum für Polnische Sprache und Kultur in der Welt) der Jagiellonen-Universität Krakau, zu der auch ich gehöre, unter der Leitung von Professor Władysław Miodunka seit längerer Zeit Unterrichtsprogramme für Polnisch als Fremdsprache auf allen Sprachniveaus.

Dies berücksichtigend verfasste ich die Aufgabensammlung und passte sie sowohl an die in unserem Zentrum entstehenden Programme, als auch an die auf dem Sprachniveau A1 geltenden Zertifikatsanforderungen an. Bei der Ausarbeitung war zudem meine langjährige Erfahrung im Unterrichten von Ausländern auf dem Sprachniveau A1 hilfreich.

Die Idee für die Übungen hatte ich bereits seit langer Zeit und ein Teil der Aufgaben sind solche, die ich im Verlauf der Arbeit mit verschiedenen meiner Gruppen von Lernenden zusammengestellt habe.

Da ich seit Jahren Grammatik auf Anfängerstufen unterrichte und ich mich bemühte, dies so zu tun, dass die Grammatik kein sinnloses Gedächtnistraining mit dem Ziel der Beherrschung weiterer Endungen und Formen ist, sondern stattdessen ein wahres Vergnügen mit

einem sehr deutlich gekennzeichneten Ziel, fehlten mir fortwährend Übungen, die es erlauben, besser zu unterrichten und neu eingeführte Formen zu festigen.

Obwohl die sogenannten automatisierenden Übungen als todlangweilig empfunden werden, ist dies keine zwangsläufige Notwendigkeit. Selbstverständlich gestaltet es sich schwierig, aus allen von ihnen besonders kreative und spannende Aufgaben zu machen, aber dennoch können sie interessant und unterhaltsam sein. Deswegen befinden sich in meiner Sammlung unter anderem auch viele Zeichnungen, die ermüdende Schemata vermeiden und die für Lernende mit visuellem Gedächtnis sehr hilfreich sind.

Andererseits kann man Grammatik nicht ohne automatisierende Übungen lernen, da, wie alle Lehrer wissen, das Erlernen von Grammatik auch eine mühsame und schwere Arbeit erfordert. Wenn der Lernende allerdings ein Ziel vor sich hat und weiß, dass er, wenn er neue Endungen lernt und sich einige Regeln merkt, in der Lage sein wird, neue Sachen auszudrücken und sich in vielen Situationen zurechtzufinden, genau dann kann das Erlernen der Grammatik lediglich eine Etappe auf dem Weg zum Erfolg sein, der letzten Endes die Beherrschung der Sprache ist.

Die Übungen, die ich in die Hände der Lehrer und Lernenden gebe, können sowohl eine Hilfe für den Lehrer sein, und zwar während des Unterrichts, um die grammatikalischen Probleme zu festigen, die den Lernenden Probleme bereiten können, als auch als Übung dienen, die die Lernenden zu Hause erledigen, sie können also letzten Endes auch eine alleinige Hilfe für den Selbstlerner sein. Zu den Übungen gibt es daher einen Lösungsschlüssel, ein Lehrer zum Überprüfen ist also nicht zwangsläufig vonnöten. Die Übungen können von Lernenden verwendet werden, die in verschiedenen Kursen lernen, und zwar mit dem Ziel, die eigenen grammatikalischen Fähigkeiten zu verbessern, sie dienen aber auch als Sammlung für Lernende, die eine Zertifikatsprüfung ablegen möchten. Falls mit anderen Lehrbüchern gelernt wird, kann man durch das Lösen von weiteren, neuen Übungen ein weiteres Mal überprüfen und feststellen, was man schon beherrscht, und was noch nicht.

Gramatyka? Dlaczego nie?! enthält siebzehn Kapitel. Drei Kapitel dienen als Wiederholung des Materials. Die übrigen vierzehn Kapitel zielen auf eine konkrete Beschäftigung mit der Grammatik ab, die der Lernende auf dem Sprachniveau A1 kennenlernt. Die grammatikalischen Probleme decken sich mit den Zertifikatsanforderungen und den Voraussetzungen der im Zentrum ausgearbeiteten Programme. In der Sammlung ist also weder der Plural des Dativs enthalten, noch der des Genitivs, ebenso fehlen der Imperativ und viele andere grammatikalische Strukturen. Sie sind nicht enthalten, da sie sich nicht im Programm befinden, das für das Sprachniveau A1 vorgesehen ist.

Unbekannte Formen sind in den Übungstexten ebenfalls sehr begrenzt, so dass sie für den Lernenden ohne Mühe verständlich sind. Auch der Wortschatz stammt aus dem für das Sprachniveau A1 vorgesehenen Themenkatalog. Dies hat meiner Meinung nach viele Vorteile; denn oft bin ich auf Übungen gestoßen, in denen zwar das grammatikalische Problem einfach war und sich auf dem Sprachniveau A1 hervorragend lösen ließ, der Wortschatz jedoch zu schwierig war und sich definitiv jenseits dieses Niveaus befand. Es stellte sich außerdem heraus, dass in einer einzigen Übung einige Aufgaben sehr einfach waren, andere wiederum zu schwierig. Es war meine Zielsetzung, eben diese Situationen in der Sammlung zu vermeiden, um den Lehrer nicht zu zwingen, nur einige Sätze aus den Übungen auswählen zu können, was wiederum zu einer Verringerung des vorliegenden Materials geführt hätte, mit dem sich konkrete grammatikalische Probleme üben lassen.

Der Wortschatz ist also sehr einfach und solchermaßen, dass ein Lernender auf dem Sprachniveau A1 ohne Probleme mit ihm zurechtkommen kann.

Die Übungsanweisungen sind ausschließlich auf Polnisch, aber jede von ihnen hat ein Beispiel, an dem sich der Lernende mit Leichtigkeit orientieren können sollte, wie die gegebene Aufgabe durchzuführen ist.

Von der lateinischen Nomenklatur benutze ich ausschließlich die Bezeichnungen der Geschlechter: *masculinum*, *femininum* und *neutrum*, was vor allem in den Übungen unentbehrlich ist, die die Einteilung in Geschlechter betreffen, und ebenso hilfreich bei der Beherrschung der Zeiten zur Vergangenheit und Zukunft.

Ein besonderes Dankeschön möchte ich Herrn Professor Władysław Miodunka aussprechen, der mir viele wertvolle Ratschläge und Hinweise gab sowie geduldig die erste Version dieser Sammlung durchsah. Er war zugleich jemand, der mich antrieb und zur Ausarbeitung dieses Buches ermutigte, was nicht zuletzt einen langjährigen Verbleib vieler Übungen in Schubladen verhinderte.

Ich danke auch den folgenden Studenten meiner Magisterstudiengänge: Nina Labocha, Kinga Kuchta, Magdalena Płachta und Ewa Woźniczka, mit denen ich Seminare gab und die mir ihre Unterrichtskonzepte zugänglich machten, die sie erarbeitet hatten. Viele interessante Übungen stammen aus ihren Arbeiten.

Joanna Machowska

Предисловие

Сборник упражнений *Gramatyka? Dlaczego nie?!* предназначен для учащихся на уровне A1, а также для тех, кто только начинает изучать польский язык.

Четкое определение целевой аудитории выгодно отличает его от других сборников грамматических упражнений, представленных на рынке. Как правило, сборники упражнений прежде были адресованы учащимся на так называемом начальном уровне, либо начинающим изучение языка. Эти определения являются недостаточно точными, поскольку в современных описаниях языковой компетенции уже не говорится о начальном уровне, а о уровне A1, известном также как элементарный, A2 – вступительный и т.д.

Их краткое описание можно найти в Европейской системе уровней владения иностранным языком, благодаря чему хорошо известно, что учащийся на данном этапе должен уметь как в сфере языковых навыков (чтение, аудирование, письмо и говорение), так и подсистем языка (грамматика, лексика).

Начиная с 2004 года, иностранцы могут сдавать государственный сертификационный экзамен по польскому языку на уровне B1, B2 и C2. В данный момент разрабатываются тесты для оставшихся уровней: A1, A2 и C1. Ввиду этого перед коллективом, занимающимся сертификацией, была поставлена задача разработать детальные требования для этих уровней.

Более того, в течение длительного времени коллектив Центра польского языка и культуры Ягеллонского университета, к которому я принадлежу, занимается, под руководством профессора Владислава Мёдунки, разработкой учебных программ польского языка как иностранного для всех уровней владения языком.

В этой связи, разрабатывая сборник упражнений, я согласовывала его как с программами нашего Центра, так и с сертификационными требованиями для уровня A1.

Идеи для этих упражнений у меня возникли уже давно. Некоторые из них я создавала, готовясь к занятиям со студентами.

В течение многих лет я преподаю грамматику на начальных уровнях и стараюсь делать это так, чтобы она не была бессмысленным зазубриванием новых окончаний и форм, а приятной игрой с четко определенной целью. Однако мне не хватало упражнений, которые позволили бы оптимально преподавать и закрепить новые формы.

Хотя так называемые „доводящие до автоматизма” упражнения воспринимают как смертельно скучные, совсем не обязательно, чтобы дело обстояло именно так. Естественно, не из каждого такого упражнения удастся сделать что-то творческое и захватывающее, но они все равно могут быть интересными и занимательными. Поэтому в моем сборнике можно найти много иллюстраций, которые помогают избежать изнурительной схематичности и оказывают значительную помощь учащимся со зрительной памятью.

С другой стороны, невозможно научить грамматике без упражнений, доводящих до автоматизма, поскольку, как известно всем преподавателям, овладение грамматикой требует

напряженной работы. Однако когда учащийся видит перед собой цель и знает, что если он выучит новые окончания и запомнит несколько правил, то сможет рассказать что-то новое и справиться со многими ситуациями, изучение грамматики становится только этапом на пути к успеху, которым является овладение языком.

Предлагаемые упражнения можно использовать во время занятий для закрепления трудного материала, а также в качестве домашнего задания. Кроме того, учащиеся могут пользоваться сборником самостоятельно, поскольку в нем предоставлены ключи к упражнениям, так что для их проверки помощь преподавателя необязательна. Сборник могут использовать не только слушатели разнообразных курсов для совершенствования своих навыков владения грамматикой, но и учащиеся, которые намерены сдавать сертификационный экзамен. Готовясь по другим учебникам, они одновременно могут выполнять новые упражнения из сборника и самостоятельно проверять себя.

Сборник *Gramatyka? Dlaczego nie?!* состоит из семнадцати разделов. Три из них посвящены повторению материала, а остальные четырнадцать – конкретным грамматическим темам, с которыми знакомится учащийся на уровне A1. Темы отвечают сертификационным требованиям и программам, созданным в Центре. Таким образом, среди них нет ни дательного и родительного падежей во множественном числе, ни повелительного наклонения, ни многих других грамматических тем, поскольку они отсутствуют в программе для уровня A1.

Неизвестные формы также очень ограниченно представлены в текстах для упражнений, чтобы учащиеся без труда могли их понять. Кроме того, лексика взята из тематического каталога для уровня A1. По моему мнению, это является значительным преимуществом сборника. Мне не раз приходилось сталкиваться с упражнениями, грамматический материал которых был очень простым и прекрасно подходил для усвоения на уровне A1, тогда как лексика была слишком сложной и определенно выходила за пределы данного уровня. Также случалось видеть, что в одном и том же упражнении одни предложения были очень простыми, а другие – слишком сложными. Я старалась избегать таких ситуаций, чтобы не вынуждать преподавателя выбирать только некоторые предложения, что вызывало бы сокращение материала, на котором отрабатывают определенную тему.

Таким образом, лексика очень проста – чтобы с ней без проблем справился учащийся на уровне A1.

Инструкции по выполнению упражнений предоставлены исключительно на польском языке, но для каждого из них есть пример, который позволит учащемуся с легкостью разобраться, каким образом выполнять данное упражнение.

Из латинской номенклатуры я использую только названия родов: *masculinum*, *femininum* и *neutrum*, что является необходимым для упражнений, связанных с разделением на рода, а также касающихся усвоения прошедшего и будущего времени.

Я хотела бы выразить особую благодарность профессору Владиславу Мёдунке за большое количество ценных советов и рекомендаций, а также за то, что он терпеливо пересмотрел первую версию этого сборника. Кроме того, именно он мотивировал и вдохновил меня на создание этой публикации, благодаря чему многие упражнения оказались в сборнике, а не остались лежать в ящике стола.

Также хочу выразить благодарность студенткам Нине Лабош, Кинге Кухта, Магдалене Плахта и Эве Вужничка, с которыми я проводила занятия и которые предоставили мне свои конспекты. Некоторые интересные упражнения взяты именно из этого источника.

Йоанна Маховска

Introducción

El cuaderno de ejercicios *Gramatyka? Dlaczego nie?!* está dirigido a estudiantes de nivel A1, a los que empiezan a aprender el idioma polaco.

Este libro de ejercicios se distingue de otros presentes en el mercado, por el hecho de definir con precisión a sus destinatarios. Hasta ahora los cuadernos de ejercicios se dirigían a principiantes o a estudiantes de nivel inicial. Ambas definiciones son bastante imprecisas, ya que en las modernas escalas descriptivas de niveles lingüísticos ya no hablamos de nivel inicial como tal, pero distinguimos los siguientes niveles: A1, conocido como nivel acceso, y A2, conocido como nivel plataforma, etc.

Todos los niveles se han descrito con precisión en el MCER. Gracias a ello, sabemos que debería saber hacer un estudiante de un dado nivel en lo que respecta a las destrezas lingüísticas (comprensión auditiva, expresión oral, comprensión lectora, expresión escrita) y los sistemas del idioma (gramática, vocabulario).

Desde 2004 los extranjeros pueden hacer el examen estatal de polaco como lengua extranjera en tres diferentes niveles: B1, B2 y C2. Los preparativos para los exámenes en niveles A1, A2 y C1 están en marcha. Precisamente por eso el equipo de la comisión estatal ha tenido que describir requisitos para estos niveles.

El equipo del Centro del Idioma y de la Cultura Polaca en el Mundo de la Universidad Jaguellónica, del que soy miembro, dirigido por profesor Władysław Miodunka, lleva varios años preparando programaciones didácticas de la enseñanza del polaco como lengua extranjera en todos los niveles.

Al escribir este cuaderno de ejercicios, he adaptado su contenido a los requisitos de los programas de nuestro Centro y a los requisitos de los exámenes del nivel A1. Mi experiencia como profesora de polaco como lengua extranjera en el nivel A1 durante varios años, ha servido de gran ayuda a la hora de realizar este trabajo.

La idea de escribir un cuaderno de ejercicios surgió hace años. Algunos de los ejercicios incluidos en él, son los mismos que he preparado para varios grupos de mis estudiantes.

Los ejercicios de automatización tienen fama de ser aburridos, pero no tiene que ser así. Por supuesto, es muy difícil que todos los ejercicios sean creativos y originales, pero por lo menos podemos intentar que sean interesantes y divertidos. Precisamente por eso los ejercicios de mi cuaderno contienen muchos dibujos, que ayudan a evitar una rutina agobiante y ayudan significativamente a las personas con memoria visual.

Por otro lado es imposible aprender gramática sin los ejercicios de automatización. Todos los profesores saben que el aprendizaje de gramática requiere un enorme esfuerzo. Pero si el estudiante tiene el objetivo bien definido y sabe que al aprender nuevas terminaciones y al memorizar unas reglas sabrá decir algo nuevo y podrá apañarse en varias situaciones, el

aprendizaje de gramática se convierte tan sólo en una etapa hacia el éxito con el fin de dominar un nuevo idioma.

Este cuaderno, dirigido tanto a los profesores como a los estudiantes, puede servir de ayuda para el profesor durante las clases, para clarificar algunos aspectos de mayor dificultad o como deberes para casa. Los estudiantes pueden también hacerlos por su propia cuenta ya que el libro viene con clave y la corrección por parte del profesor no es necesaria.

El cuaderno se puede utilizar durante cursos de perfeccionamiento pero también en los cursos preparatorios para los exámenes de polaco como lengua extranjera. Los ejercicios del presente cuaderno, junto con otros manuales utilizados en clase, pueden servir a los estudiantes para comprobar lo que ya saben hacer y lo que todavía queda por aprender.

Gramatyka? Dlaczego nie?! consta de diecisiete unidades. Las tres primeras se centran en la revisión de contenidos y las catorce unidades restantes tratan diferentes aspectos de gramática propios para los estudiantes de nivel A1. Los aspectos presentes en el libro han sido elegidos conforme a los requisitos de los exámenes del polaco como lengua extranjera y los programas didácticos del Centro. Por eso en el libro no se incluye el dativo, el genitivo plural o el imperativo ni muchos otros aspectos de gramática; debido a que no se encuentran en el programa realizado para el nivel A1.

En los ejercicios se han reducido las formas aún desconocidas por los alumnos para facilitar la comprensión de los textos. El vocabulario ha sido elegido del catálogo temático del nivel A1. En mi opinión es una ventaja, ya que muchas veces me he encontrado con ejercicios perfectos para la revisión de un aspecto gramatical en el nivel A1, pero con un vocabulario demasiado difícil para dicho nivel. También me he encontrado con ejercicios que comprendían frases muy simples y muy difíciles a la vez. He intentado evitar tales situaciones en mi libro. No quiero que el profesor tenga que elegir sólo algunas frases del ejercicio, lo que disminuye la cantidad de material para revisión.

Por lo tanto, el vocabulario es simple con el objetivo de que un estudiante del nivel A1 pueda hacer los ejercicios sin problemas.

Las instrucciones de los ejercicios están en polaco, pero cada uno contiene un ejemplo gracias al cual los estudiantes pueden deducir lo que tienen que hacer.

Del latín he prestado tan sólo las expresiones *masculinum*, *femeninum* y *neutrum* ya que son necesarias en los ejercicios de categorización en géneros y ayudan a aprender el futuro y el pasado.

Me gustaría dar las gracias al profesor Władysław Miodunka por todos sus consejos y numerosas revisiones de las primeras versiones del presente cuaderno. Gracias a su ayuda y motivación estos ejercicios han visto la luz del día.

Agradezco también a mis estudiantes del curso de máster: Nina Labocha, Kinga Kuchta, Magdalena Płachta y Ewa Woźniczka por haberme facilitado sus programas. Algunos ejercicios en este cuaderno son suyos.

Joanna Machowska

I

ODMIANA RZECZOWNIKA, PRZYMIOTNIKA I ZAIMKA OSOBOWEGO

To jest pan Jan Kowalski

Mianownik liczby pojedynczej

I. Proszę wybrać słowo z ramki i odpowiedzieć na pytanie.

a.

artysta * kelnerka * kucharz * inżynier * kierowca * policjant * student
* nauczycielka * architekt * dziecko * studentka * **dentystka** * lekarz

PRZYKŁAD:

Kto to jest?

To jest dentystka.

Kto to jest?

1.

2.

3.